AYDEDE

Çarşamba 19 Mayıs 1948
No. 91 — 4
Fiatı 15 Kuruş

Cumartesi ve Çarşamba günleri çıkar siyasi hoşsohbet gazete
İdarehane: Ankara Caddesi 98/2, TAN Basımevi
Başmuharriri: REFİK HALİD KARAY

Tesis Tarihi: 1922
Telgraf: Aydede — İstanbul
Telefon: 25100 — Posta Kutusu: 816

SUDA NAKIŞLAR

Efendi ve kul

Memleketimiz tam mânasiyle hür bir seçim görmüş müdür? Biz, Meşrutiyetin ilk devrine yetişmiş bir nesildeniz. O zamandan beri sayısını bilemediğim ve esasına kıymet vermediğim için öğrenmek de istemediğim birçok seçim yapıldı. Meşrutiyettekiler çok hazin idi; hem hükûmet, hem millet için utandırıcı olmuştu.

Seçime nasıl hazırlanıldığını pek iyi hatırlıyorum: Bir takım partililer – ki o yıllarda bunlara «fırkacı» ve «fedai» denilirdi – bıyıklarını burarlar, sopalarını yanlarına alırlar, tabancalarını bellerine sokarlar, kamçılariyle çizmelerini döve döve mahalle aralarında dolaşmağa, şüphelilere – kendi tâbirleriyle – vatan hainlerine dik dik bakarak cart curt iptidaî tehditlere başlardı.

Bir taraftan davullar çalınır, zurnalar öter; öbür yandan karakollarda tekme ve çiftelerle insanlar siygaya çekilirdi. Bu devirde henüz otomobil ve radyo olmadığından feryatlar ancak davul ve zurna sesleriyle bastırılırdı. Sonraki seçimlerde otomobil çok işe yaradı; boşa işletilen motör gürültüsü, dayak yiyenlerin avazesini teknik bakımdan daha mükemmel perdeliyordu!

Dünyada hemen hiçbir idare, hattâ Çin işkence teşkilâtı bile motörün bu şekilde istimal edilebileceğini düşünememiştir, sanırım.

* * *

Meşrutiyeti takip eden malûm seçimlerinde ben çokluk bulunamadım. Fakat bu seçimlerin, ötekilerin aksine gayet sükûti, sessiz sadasız, pek haberimiz olmadan, aile arasında geçtiğini biliyordum. Eh, ortada tek parti vardı; başka türlü olamazdı. Tek partili demokrasi, seçimi ancak öyle yapar: gürültüden hâz etmez. Zaten gürültü için aslâ bir sebep de yoktur.

«Ağzının üstünde burnun var» diyen bile çıkmadıktan sonra patırdı niçin ve kimin için! Dikkat etmiştim: Yılların en sakin, âdeta nüfus sayımındaki kadar hareketsiz günleri, seçim günleriydi!

Rüzgâr bile esmeğe cesaret edemez; vatman çançanına basarken ve şoför klâksonunu öttürmek isterken sanki bu derin sessizliği gidermekten çekinir, korkardı!

* * *

Binaenaleyh Demokrat Parti Taksim mitinginde seçim hürriyetini ve selâmetini sağlamak için bar bar bağırmakta haklıdır. Huzur ve âsayişi ihlâl etmemek şartiyle bağırmakta devam etmesi de doğru olur.

«Milletin efendisi köylüdür» veya «şudur, budur» deriz. Köylü de dahil olduğu halde milletin hakiki efendisi seçim ve seçim hürriyetidir. Seçimler hür hale girmedikçe köylü de, kasabalı da, şehirli de «kul» olmaktan kurtulamaz.

AYDEDE

BUZLAR ÇÖZÜLÜRKEN

Eski sertlik kalmadı.

KAFİYELİ MEKTUP

— Refik Halide —

Yok içimin hiç bir şeye zerre kadar inancı
Ben âleme yabancıyım, âlem bana yabancı!
Yıldım artık bu cihanda verenden ve alandan
Söylediğim hezeyandan, dinlediğim yalandan!
Günler elbet birbirini yine itip kakacak
Yine seller boşanacak, yine kanlar akacak!
Mayısta da Şubat dolu içi puslu başımın
Sanki yürür kardeşiyim kendi mezar taşımın!
Ne yazık ki kalbimin de yok ayrı bir değeri
O da başka gönüllerden ne ileri ne geri!
Bu çarşıda herşey zaten, şimdi aynı ayarda
Ne "Bayer,, de ümidim var ne de sayın "Bayar,, da!
Siyasetin çayırında otluyor hep tosunlar
Neşeminse her yanını sarmış kalın yosunlar!
Boş kavanoz dolduruyor hayalimde her rafı
Sıkıntımın bile yok hiç enteresan tarafı
Bezdim artık tasasından arabın ve çorabın
Gözü bağlı beygiriyim ben bir dönme dolabın!
Gitti bütün hayatımın yaldızı ve cilâsı
Ne havadis istiyorum, ne de radyo belâsı
Yaşamışım ne olacak? Ne olacak ölürsem?
Hattâ bütün varlığı da öbür semte götürsem?
Kemankeşe sattım bütün okumu ve yayımı
Sevdadan da aldım işte ben ağzımın payını!

Fazıl Ahmet Aykaç

Tahsil ve alışkanlık

Bir tayyareci, Pasifik adalarından birine inmek mecburiyetinde kalır. Yerli ahali yamyamdır. Tayyareciyi alıp kabile reisinin yanına götürürler. Reis, misafiriyle İngilizce konuşamğa başlar. Tayyareci şaşırır kalır.

— Neye şaşıyorsunuz? Ben iki sene Oxford kolejinde okudum.

— Öyle olduğu halde yine de insan eti mi yiyorsunuz?

— Evet, yiyorum ama şimdi sofrada çatal bıçak kullanıyorum!

Amerikanvari reklâm

Newyork'ta bir lokanta kapısında bu satırlar okunuyordu:

«Yemek yemeden yaşayabilseniz bile, hiç olmazsa benim yaşayabilmem için yeyiniz.»

«Lokantamdan memnun olursanız yine geliniz. Olmazsanız arkadaşlarınızı gönderiniz; onlara hoş bir oyun oynamış olursunuz.»

«Orijinal olunuz: Giderken çatal bıçak götürmeyiniz. Bunu herkes yapabilir.»

«Bir şikâyetiniz olursa oğluma müracaat ediniz: Boksördür.»

Bizim damın altında

Çiçek ve bahçe

AYDEDE'nin ikinci sayısı çıkmıştı. Refik Halid elindeki gazeteyi Halil Lütfiye gösterdi:

— Matbaanızda basılan şu gazeteye bakınız.. Çiçek.. Çiçek!

Halil Lütfü mukabele etti:

— Bahçıvanı zatıalileri olduktan sonra..

Üstad gülemsedi:

— İyi amma, zatıalilerininki gibi münbit bir bahçe bulmak şartiyle..

Tavsiye

Ressamımız Faruk Alpkurd, İngiliz profesyonel oyuncularının krokilerini çizmek istiyordu. Fakat, verilecek ziyafetin belki de Boğazda olabileceğini düşündü. Düşününce de altından otomobil ve yemek masrafı çıkacağını hesaplayarak duraklar gibi oldu. Refik Halid, her zamanki itiyadiyle tatlı tatlı:

— Ne üzülüyorsun oğlum.. Otomobille gidip gelirsin. Burası ...

Biraz durdu. Herhalde damı altında bulunduğu (Tan) matbaası müdürünün tesiriyle olacak:

— Yalnız yemeği bizim gibi sudan ye ha..

Diye ilâve etti.

Cumartesi — Çarşamba

Göç ve güç

Göç mevsimi geldi. Fakat, resmen kalkmış olmasına rağmen gedikler hâlâ devam ediyor. Geçen gün Beyoğlunun bir sokağında bir arbededir koptu. Bir apartıman önünde iki araba ile bir küçük kamyon ve beş, on parça eşya duruyor. Arabacılar, kamyoncuya:

— Biz, buradan adama yük vermeyiz.

Diye eşyalara yapışmışlar, beriki :

— Ben nakliyat anbarıyım, Bey ile pazarlık ettik.

Diyor. "Bey,, aralarına girmeğe cesaret edemedi, arabacıların gücü şöförükûne galip geldi, eşyaları zorla yüklediler.

Tevekkeli dememişler : İki göç bir yangın tutar.

... MI DERSİNİZ

Yangın dedim de, piyasada iflâslar başlamış!

Demek sıra tüccarlara geldi. Halk, senelerdir müflis!

İflâslarla beraber, yangınlar da başladı. Sigortalı yangınlar.

Halbuki patlıcan mevsimi henüz gelmedi.

Bir tesadüf olsa gerek!

HAYRET

Her yangından sonra sabotajdan filân bahsedilmek âdet olmuştu. bu sefer hiç ses çıkaran olmadı. Yoksa bu gibi iddialar yalnız resmî yangınlara mı münhasır? Herhalde bir suikast filân yoktur da onun için susuyorlardır.

DİL ALIŞKANLIĞI

Taksim meydanında, bir dolmuş çığırtganı, bağıra bağıra köşedeki tütüncüye yaklaşıyor, bir lira uzatarak:

— Aksaray. Bayezit...

Diyor be tütüncünün hayretle baktığını görerek tashih ediyor:

— Şey... Bir kulüp bir de kibrit!

İĞNE VE ÇUVALDIZ

"Vatan,, da Tatlısert arkadaşımız, resmî daireler ilânlarında Türkçenin nasıl katledildiğine misaller getiriyor ve güzelim dilimize bukadar kıymayalım, yazıktır, diyor.

Haklı !

Bu şikâyetin çıktığı ayni gazetede, kocaman harflerle dizilmiş şubaşlığı gördük: Harp Şafak sökerken!

Güzelim dilimize bukadar kıymıyalım!

RADYO KONUŞMASI

Geçen akşam - tasrih edeyim:: Geçen cumartesi akşamı - Ankara radyosu klâsik musiki saatinden sonra "Açık kırıklar ve tedavisi,, hakkında bir konuşma haber verdi. Eh, memlekette doktor olmıyan fakat radyo bulunan birçok kasaba, köy var, bu da lâzımdır... demeğe kalmadı, konuşmayı yapan "amobli,, "fraktür,, gibi bir sürü laf sıralamaz mı?

Doktor olmıyan yerler, Dede Efendiyi anlar amma bu tıb fakültesi dersine benzer konuşmadan birşey anlamaz. Böyle konuşma be birader, konuşma!

MANTIK

Orhan Veli yine "Şişede balık,, olmuştu.

— Canım dedim, neden bu kadar içiyorsun?

— Ne yapayım?

— Ne bileyim ben?! Rakı yerine su iç.

— Su olsa içeceğim.. Halbuki rakıda su var. Hem kerahat vakti gelince...

— O zaman ağzına iki üç şeker at, avunursun.

— Güzel amma ortada şeker yok. Halbuki alkolde şeker var...

BİR ANIŞ

Geçen nüshada ölümünü teessürle bildirdiğimiz şair ve mizah üstadı Hamamî zade İhsan, bir müddet evvel kendisi hakkında, âdeta öleceğini bilmiş gibi aşağıdaki en zarif ve üstadane kıt'asını söylemiştir. Merhumu, bu vesile ile bir daha anmak fırsatını hem kendimize, hem okuyucularımıza vermiş bulunuyoruz:

Germâbe-i- sefâde
Yetmez mi nûş-i- bâde
Uslan Hamamîzâde
Devşir tası tarağı

TİYATRO

Ziller Diyarı

Acaba Sulukule ve civarından mı bahsediliyor diye merak ettim. Meğer, bir İtalyan opereti imiş. Şen ve şakrak artistlerden mürekkep olduğunu gazetelerden okuduğumuz bu operet heyetinin adının Gaye olduğunu öğrenince yine ürktüm. Bu sefer aklıma gayya kuyusu gelmişti.

Ziller diyarı, bir tuhaf memleket. Orada her evin üstünde ziller asılı. Şayet bir evde karı veya kocadan biri, aile mefhumuna uygun olursa hemen ayaklanıyorlar ve ziller çalmağa başlıyor ve evin içinde bütün ışıklar yanıyor. İşte bu hoş efsanenin yaşadığı limana bir gün bir gemi geliyor, gemiciler karaya çıkıyorlar ve bütün evlerin zilleri, yortu varmış gibi çalmağa başlıyor.

İtalyan Operet heyetinin bu ilk temsili, üçüncü sınıf bir temsil olduğu halde, eğlenceye susamış bir seyirci kütlesinin alkışlariyle sona erdi. Tiyatrodan çıkıp Beyoğluna doğru uzandığım zaman, zil sesleri hâlâ devam ediyordu. Kulaklarım mı çınlıyor diye etrafıma bakındım. Caddede bir sürü Amerikalı behriyeli dolaşıyordu ve bazı evlerden etrafa ışıklar saçılıyordu.

fa.

VEREMDEN ÖLENLER ÇOĞALIYOR

— *Bu kış en çok hangi film rağbet bulacak dersin kocacığım?.*

— *Röntgen filmi.*

BULDUKLARIM

ÜÇ SÖZ

Gerek Padişah, gerek diktatör olsun, devletin tek baş tarafından kontrolsüz idare sistemi, tarih sayfalarını karıştırıp hâdiseleri tetkik ederken insanda pek haklı olarak bir isyan hissi uyandırıyor.

Meselâ, birkaç gün evvel, Sezarlar devrini yeniden gözden geçiriyordum; istibdadı gayet iyi anlatan, anlatmak değil, tecessüm ettiren bir fıkraya rastladım :

Mükellef bir ziyafet esnasında çılgın ve hunhar İmparator Kaligüla, durup dururken, kahkahalarla bir gülmedir tutturmuş. Yanında oturan iki Konsül, nesesinden kendilerine bir iltifat ve ihsan umarak, dalkavukça hareketlerle bunun sebebini sormuşlar. Sezar demiş ki :

"— Şimdi, istesem ikinizi de boğdurup Tibr nehrine attırabileceğimi düşünüyorum da ona gülüyordum !"

* * *

Geçen gün de parlmanter usulle idare edilen bir milletin tarihini karıştırırken şöyle bir fıkra gözüme ilişti : Yedi erkek çocuğu olan bir mebus, kabinenin siyasetini methüsena maksadiyle kürsüye çıkmıya hazırlanırken muhalif partiye mensup bir arkadaşı eteğinden çekmis :

"— Birader, demiş, yedi oğlunu da birer sağlam memuriyete ve işe yerleştirmişsin, hâlâ hükûmetin hoşuna gitmiye çalışmak için ne sebep var?"

Mebus, kürsüye doğru yürümesine devam ederken cevap vermiş :

"— Doğru amma karım gebedir !"

* * *

Bir taraftan harbe sebebiyet verip diğer taraftan sulhü tesis edecek olan diplomatlara ait bir fıkra ile de karşılaştım. Bir mecliste harp aleyhinde konuşulurken diplomatın biri :

"— Harp mi, demiş, bu o kadar müthiş bir şey değildir. Zira sulhte bir kişinin ölümü teessüre değen bir vakadır lâkin muharebede yüz bin ölü, sadece bir istatistiktir !"

Rehaka

Mâniler

Gök dağlar morardı gel
Gül benzin sarardı gel
Akşam oldu gün battı
Samanlık karardı gel

★

Al kamayı sok bana da
Ben de bıktım bu candan
Sen doldur ben içeyim
Koynundaki fincandan

★

Penbe sünbül tanyeri
Teninin sultan yeri
Bakışlar uğradıkça
Solup kızaran yeri

Radyomuzun ebedi ses sanatkârı
Bayan Plâk !

Minelbab İlelmihrab

Yazan: Refik Halid KARAY

Fakat bu tahkir kelimelerinin takrir geldiğinde bir Millet Meclisinde zikri ve o şifahi takririn - mekfurün aleyh tarafından red ve itiraz görmeden - alkışlarla müttefikan kabulü, zapte dercî bu güne kadar ne görülmüş, işitilmiş, ne de bugünden sonra görülecek, işitilecek hâdiselerdendir. Bu âkıbet bana olan mı, yoksa tarihe, edebiyata, lisan, hukuku düvele olan ipsiz sapsız taarruz ve zararlarının mı cezasıdır, pek iyi bilemiyorum."

Meclis müzakerelerinden ve Ağaoglu Ahmet Beyin şiddetli bir yazısından öğreniyoruz ki hakkındaki kötü kelimelerin zapta geçmesini isteyen bizzat Celâl Nuri imiş ve mütemadiyen gülüyormuş. Ağaoğlu diyor ki: "Gülmek, daima gülmek bu adamın yegâne hassasıdır."

Şüphesiz onun sinirleri bozulmuştur da bir gülmedir tutturmuştur. Nitekim aleyhimdeki küfürlü yazısını okurken benim de güldüğümü söylemiştim. Gülmeği sadece sevinç alâmeti saymak da yanlıştır, yüzsüzlüğe atfetmek de...

Zavallı Celâl Nuriye Ağaoğlunun zehir zenberek yazısında neler isnad edildiğini tekrarlamak istemem. Yalnız, merhumun bana isnadları âyarında olduğunu, alelusûl vatan hainliğinden aşağı düşmediğini, ayrıca bu hainliğin, 6 madde ile isbat edildiğini – fazla ciddiye almadan zaman modası sayarak – kaydetmeği faydalı bulurum. Allah her ikisine de rahmet etsin.

Bir şey daha söyliyeceğim: Aradan bir müddet geçti, bir gün matbaasında otururken ne sebeple ise bir taarruza uğramıştı, kafasını yarmışlardı. "Oh olsun!" mu dedim? Hayır. Canım sıkıldı; gazetede taarruzu ayıpladım ve Celâl Nuriye bir kelimelik olsun tarizde bulunmadım. Fazilet taslamak maksadiyle mi? İçimden gelmemişti! Galiba ahlâkım düzeliyordu. Yahut Celâl Nurinin fikri hilâfına aslında da o kadar "kerih ve şeni" insan enmuzeclerinden", hele hiç "sefil ve zelil", "edepsiz ve namussuz" değildim! Şimdi de, gayet çok okumuş, çok yazmış, ecnebi lisanlarını bilir, durup dinlenmez, uslanmaz bu mütefekkir vatandaştan ne edebiyata, ne kültüre, ne ilme hizmet edecek, elde gezecek, gezmese de bahsi geçecek mühim bir eser kalmadığına acımaktayım. Müvazenesiz adamdı da ondan...

Bu sırada yine (Akşam) gazetesinde Dahiliye Vekilinin beyanatına cevap olarak şu yazı çıkıyor:

YİNE «HÂTIRAT» MESELESİ

«Ankara telgrafları Dahiliye Vekili Ferid Beyin beyanatını getirdiler. Ferid Bey bu beyanatı arasında gazetemizde neşredilen Refik Halid Beyin «Minelbab İlelmihrab»ından bahsediyor ve diyor ki: «Refik Halid Bey meselesinde hareketimiz ne sansür ve ne de emir tebliği mahiyetindedir. İstiklâl Mahkemesinde gazeteciler, hükûmetin kendilerini tenvir etmediğinden şikâyet ettiler, ben de Vali vasıtasiyle «Akşam» gazetesinin nazarı dikkatini celbettim.»

Gazeteciliği bilen ve epey zamandanberi Nâzırlık eden Ferid Beyin «gazetecileri tenvir» ne demek olduğunu takdir etmemesini hayretle öğreniyoruz. İstiklâl Mahkemesinde gazeteciler, hükûmetin kendilerini tenvir etmediğinden şikâyet ettiler. Fakat gazetecilerin tenvire muhtaç oldukları meseleler devletin harici siyasetine ait meselelerdir. Gazeteciler, hükûmetle filân devlet arasındaki münasebatı bilemez; yahut bir meselede hükûmetin alacağı vaziyetin matbuat vasıtasiyle takviyesi lâzım gelir; işte o zaman gazeteciler hükûmet tarafından tenvir edilir. Yoksa gazeteleri tenvir maksadiyle hükûmet, her dakika «filân havadisi yazmayınız», «filânın eserlerini neşretmeyiniz!» tarzında tebligata başlarsa bunun önüne geçilemez. Serbestii matbuat ya vardır, ya yoktur. Bu serbesti bir takım kanunlarla takyit edilmiştir. Bir gazete bu kanunlara muhalif olmıyan her yazıyı, her havadisi neşredebilir. Refik Halidin hâtıratını meneden bir kanun var mıdır? Eğer varsa Vali vasıtasiyle gazetemizi tenvire ihtiyaç yoktu. Çünkü her vatandaş, kanunu bilmekle mükelleftir. Eğer böyle bir kanun yoksa Vali vasıtasiyle böyle bir teşebbüse neden lüzum görüldü? Bu hâtırat, devletin siyaseti hariciyesine temas ediyor mu? Hattâ dahilî siyasetiyle alâkadar mıdır? Hayır, çünkü Mütareke devrinde İstanbulda olup biten işleri sadece nakil ve hikâye ediyor. Bu meselede bir gazeteyi tenvir ne demektir? Refik Halid Beyin listeye dahil olduğunu biz de biliyoruz. Dahiliye Vekili İstanbul Valisi vasıtasiyle meselenin hangi tarafını tenvir etti, bir türlü anlıyamadık. Serbestii matbuatın böyle hususî emirlerle ve tenvir gayesiyle ihlâl edilmesi memleketin âtisi ve Cumhuriyetin umdeleri noktai nazarından çok muzır bir şeydir. Bir cumhuriyet nâzırının aklından bir gazeteyi, kanuna mugayir olmıyan bir yazıyı neşirden menetmek arzusu bile geçmemelidir: o yazı kendi aleyhinde bile olsa.. Biz cumhuriyeti böyle anlıyoruz.»

Mesele Büyük Millet Meclisine de intikal etmişti. Bir fikir edinmek için şu satırları o zamanki gazetelerden alıyorum:

Bir mebus — Meselâ son günlerde gazetelerde mevzuu bahsolan bir mesele var: Düşmanlarla teşriki mesai ederek aziz vatanımızı terk ve firar etmek mecburiyetinde kalan bedbaht bir adamın: Refik Halidin hâtıratı meselesi...

Esad Efendi (Menteşe) — Bedbaht değil haini vatan. Böyle hainlerin hâtıratını neşretmek muvafık mıdır? Allah yazılarını değil, kendilerini de dünyadan kaldırsın.

Aynı zat (Devamla) — Bu hâtıratın neşrini Dahiliye Vekâleti Valiye verdiği bir emrinle mene-diyor. Ortada mevcut ve muteber bir Matbuat kanunu varken, bunun ahkâmından ayrı olarak bir Vekil nasıl emrediyor ve bu muvafıkı kanun mudur?»

Görülüyor ki bana karşı hücumlar devam etmekle beraber zamanın Dahiliye Vekili Ferid Bey de kanuna aykırı hareketinden dolayı, epeyce şiddetli tenkitlere uğramaktadır.

(Akşam) ın cevabına da matbuat cevaplar yetiştirmekten geri kalmıyor. Meselâ (Hâkimiyeti Milliye) diyor ki:

(Akşam) ın (Ankara vatanperverlerine) tevcih ettiği bir nasihati mevzuu bahsetmeden makalemizi bitiremiyeceğiz. Refikimiz aynen diyor ki: "Biraz vehmi terketsinler ve hareketlerini vatan endişesine göre ölçmek vazifesinin yalnız mahdut bir zümre tarafından anlaşılmış olduğunu zannetmesinler, bilhassa matbuat da dahil olduğu halde İstanbul müessesatı hakkında vuku bulan telkinatın menabiini her hükümden evvel gayet iyi tetkik etsinler... Bir kere şu noktayı izah edelim ki bizim nazarımızda Ankara vatanperverleri, İstanbul vatanperverleri gibi iki ayrı zümre yoktur. Vatanperverlik safında (Hâkimiyeti Milliye) nin mevkii ne ise (Akşam) ınki de odur. Ankaraya vehim ve tazyik altında hareket gibi ağır şeyler isnad olunurken toptan İstanbul matbuat ve müessesatı aleyhinde mevhum telkinattan bahsedilmesini de anlayamadık. İstanbul ile İzmir, Konya ve Ankaranın matbuat ve müessesatı arasında hiçbir fark bilmiyoruz. Bunu daha açık yazarlarsa bildiğimiz ve aklımızın erdiği kadar şüphelerini tenvir etmeğe çalışırız.

Bu yazılarımızla aynı zamanda mahud hâtırat münasebetiyle İsmail Müştak Beyin (Tanin) de yazdığı makaleye de cevap vermiş oluyoruz.»

(Arkası Var)

Yıldızlar serisi No: 4 – 5

Van Johnson — Clark Gable

Aşk ve kadın hakkında

★ Ayni zevke sahip olan kadınlar ayni ahlâktadırlar.

★ Kadın kendi işlediği veya işleyeceği kabahatleri başka kadınlarda kolayca mazur görür.

★ Hizmetçisiyle birlik olan bir kadın şeytanı bile aldatmağa kadirdir.

★ İzdivaç bir adamın ya boynuna bir taş bağlar, ya başına bir taç geçirir.

★ Kadın kendisine mukavemet gösterilmesinden hazeder.

★ Aşk satılık olduğu zaman almağa değmez.

★ Sevmek, başka birini kendisine tercih etmek demektir.

★ En geveze adamları aşk dilsiz eder.

★ Karısından hoşlanmıyan bir erkek her gece cehenneme giriyor, demektir.

OBJEKTİFİN MARİFETİ

İzmaridi torik yapabilir!

— *Kim demiş ki İstanbulda şeker buhranı var?.*

DÜNYA BUYA...

Besmeleyi beraber çekelim!

Maşallah, din tedrisatı etrafındaki faaliyet aldı, yürüdü. Çakşırsız, cübbesiz; sakalsız, kavuksuz bir sürü İlmihal hocaları peyda oldu. Aralarında, bir zamanlar cübbeyi, sarığı atıp sahbâya meyleden sabık seccade kodamanları da var. Nedamet ve tehalükle eski hale rücu eyleyip rahle başına diz çöktüler, şeytan oturmasın diye tepesi çatal şeklinde yontulup sivriltilmiş kamış kalemlerini divitlere batıra batıra, cızır cızır din kitabı yazıyorlar.

Sokaklarda kitap furyası var. Her gün çeşit çeşit din kitapları çıkıyor. Yalın ayak, başı kabak çocuklar mahalle aralarında, trenlerde, tramvaylarda, vapurlarda mekik dokuyorlar; iskelelere, istasyonlara, kahvehanelere gazinolara, koltuk meyhanelerine dalıyorlar, ellerindeki kitapları yolcuların, müşterilerin burunlarına dürterek bağırışıyorlar:

— Namaz kitabı yirmi beşe.

— Abdestin şartları on beş kuruşa.

— Dualar, sureler yarım liraya.

— Müslümanlık dersleri otuz beşe. Oku da öğren... Oku da öğren...

Çöp boyunlu, çakır gözlü bir delikanlı durmadan haykırıyor:

— Ayde, musulmanlarin ketapi kirk kuruşa. Er kim ki bu ketapa okuyor, musulman oluyor.

Hükûmet de dünya işleriyle başa çıkamıyacağını anlamış olacak ki, kolları sıvayıp ahret işlerine daldı. Din meseleleriyle meşgul. Din kitapları yüzünden Mecliste müzakereler, koridorda münakaşalar alevleniyor; erkân arasında, kabine buhranı tehlikelerine kadar varan ihtilâflar başgösteriyor. Her fırsatta tasarruf tavsiye eden devlet ricali, halkı arpa ile de doyuramayınca dini telkin tedbirine başvurmak zorunda kaldı, galiba! Malûm ya, dindar adamlar kanaatkâr olurlar. Sofraya otururken "Besmele" çekerler, birkaç lokma yemekle karınları doyuverir.

Tedbire bir diyeceğimiz yok amma, şu talkın verip salkım yutmak itiyadından kurtulsak da Besmeleyi hep bir ağızdan çeksek!

Günah ve mubah

Tekel müesseselerinden birinde çalışan bir kapıcı, resmî dairelerde tavsiye kartlariyle nice müşküllerin hallolunduğunu, nice lüzumsuz masalar kurulup başlarına yüksek maaşlı kişilerin oturtulduğunu göre göre ağzının suyu akmış; kendisi de hatırlı bir zatın kartvizitini ele geçirmiş, üzerine tavsiye yollu birkaç kelime yazarak müessesenin âmirine götürmüş, maaşının arttırılmasını istemiş.

Fakat dikkatli âmir kartın vaziyetinden şüphelenmiş, inceleme yapmış ve neticede kapıcının hilesi meydana çıkmış, hakkında takibat yapılmak üzere ait olduğu makama teslim edilmiş.

Bunun böyle olması tabiidir, kapıcı işlediği suçun cezasını çekecektir elbet. Lâkin bir de madalyenın öbür yüzüne bakalım. Kartın üzerindeki tavsiye yazısını hakiki sahibi yazmış olsaydı, kapıcının dileği yerine getirilmiyecek miydi?

İşte günah ile mubah arasındaki bıçak sırtı kadar fark!

Cemal Refik

AYDEDE'nin Matbuat âlemine avdetini haber vermek nezaketini gösteren bütün meslektaş ve refiklerimize candan teşekkürlerimizi arzeder, bildirmiyenlere de saygılarımızı sunarız.

FIKRALAR

Koca domuz

Ihtiyar bir kadının tarlasına koca bir domuz dadanmış; geceleri içeriye girer, karnını doldurur, gidermiş. Kadın köy delikanlılarına şikâyet etmiş. Onlar da acımışlar, silâhlanmışlar, beklemişler ve zararlı mahlûku nihayet öldürmüşler.

Alâ! Fakat kadın ertesi sabah bakmış ki koca domuzun korkusundan tarlaya giren bir sürü yavru, ekilmiş ne varsa hepsini o gece insafsızca, izansızca yiyip bitirmişler. Kadıncağız bunu görünce saçını, başını yolar ve ağlarmış:

— Ah, benim koca domuzum!

(Çoğunuz hatırlıyacaksınız)

Bir yerli filmde sesler

Batarya kumandanı — Beşinci batarya **ATEŞ**

Bataryanın sesi — Çat.. Pat....

Bir asır sonra

GEÇMIŞTE BU

Spiker: — Alo... Alo... Sayın dinleyiciler şimdiki İstanbul Valisi – Bay Mahmut Kırda Kırdar – İstanbulun hava delikleri [illegible] taktı mi küşadını yapmıştır.

— Bundan 35 sene evvel bugün, Lisan Ataç'ı kaybetmiştik. Merhum son deminde: [illegible] riniz" diyeceği yerde: "Mene bir çamçak pına[illegible] miş, etrafındaki yakınları bu sözle[illegible] anlayar[illegible] yerine getirememişlerdir. Üstad böylece, kend[illegible] dımiyle bir bardak su bile içmeden bu fâni d[illegible] aralık bırakarak kapamıştı.

— Bundan 60 sene evvel, şimdi hâlen Bol[illegible] Mercan davasına başlanmıştı.

Tüylerini kaybeden cennetkuşu

Çok fena bir yol tuttuk. İç veya dış politikada mı? Benim bahsetmek istediğim yol, bir ahlâk ve terbiye yoludur. Hangi ahlâk? Aile ahlâkı, mektep terbiyesi mi?

Onlar da ayrı... Küçük ve büyük ticaret işlerinde girdiğimiz yol hepsinden daha kötüleşti; hile ve aldatmaca aldı yürüdü. Meselâ – en ufağından başlıyalım – bir deste çıra satın aldınız. Bakınız: Demeti fırdolayı çeviren, tutan tahtalar zar gibi şeffaf, ince, bağ tarak gibi hâreli, yağlı ve pişkin renktedir; yâni hakiki çıradır. Lâkin demetin ortasına sıralananlar basbayağı odundur. Aleve tutunca tutuşmak şöyle dursun, bir kutu kibrit sarfetseniz yakamazsınız!

Piyasada mahlût olmıyan yağ bulunmaz. Pazar yerlerinde teraziler kâmilen bozuktur. Yemişçi göz açıp kapamağa vakit bırakmadan araya çürükleri sokuşturmakta milletlerarası hokkabazlar cemiyetinden icazetlidir.

Tezgâhtar kumaşı çekerek ölçer ve birkaç santim kazanmağı kâr ve marifet sanır!

* * *

Çayları boyarız; kahvelere öteberi katarız. Şekerli maddeler sakarinli, pastalar çürük yumurtalı, çikolatalar mikolatalı, ne varsa az çok hileli ve âdi kalitelidir.

Sütlerin yarısı sudan, havagazının yüzde ellisi havadan ibaret değil midir? Tavukları nefesle şişirip vurguncu karısı gibi şişirir, şişmanlatırız!

Kömürcü kömürüne toz ve taş katmazsa uyku gözüne girmez. Oduncu kuru meşe diye eve yaş gürgen yollamazsa içi rahat etmez. «Hâlis koyun südiyle kaymak!» sanki içyağı ile dondurulmuş kolalı sudur; yağlı denilen peynirin içinde ise yağ, keçiboynuzundaki baldan daha azdır!

Teze sanılsın diye kokmuş balığın – bar artisti imişçesine – kulaklarını boyarlar. Lokantalarda levrek gerçekte palamut, gazino-

KIRPININ dedikleri

larda ek[illegible] da sarı h[illegible] tada ze[illegible] tur!

Üstü [illegible] altı mik[illegible] dur ve h[illegible] hile kutu[illegible]

lekârlıkl[illegible] re sevke[illegible] geçtikçe [illegible]

Bir ha[illegible] ölçü hil[illegible] nisbette [illegible] ve aynı [illegible]

Lahey'deki kongre münasebetiyle

Mösyö Churchill ölüm heyulâsının yanına (Avrupa devletleri birliğ[illegible]

Bir asır sonra

...ÇMİŞTE BUGÜN

... Alo... Sayın dinleyicilerim, 90 sene evvel bugün, ...si – Bay Mahmut Kırdarın büyük babaları Lütfi ... hava delikleri adını taktığı ellinci meydanın res... ...r.

—

...ene evvel bugün, Lisan âlimlerimizden Nurullah ... Merhum son deminde: "Bana lütfen biraz su ve..." ... "Mene bir çançak pınar veriminden iletin" de... ...nları bu sözleri anlayamadıklarından, istediğini ...rdir. Üstad böylece, kendine ait öz türkçenin yar... ... bile içmeden bu fâni dünyaya gözlerini azıcık ...amıştı.

—

...e evvel, şimdi hâlen Boluda devam eden Reşid ...lanmıştı.

GEÇİM DÜNYASI

LİSANIMIZDA

Baş döndürücü gelişmeler

ESKİSİ	YENİSİ
Muhasebe	Saymanlık
İane	Cüzdanlık
İmar plânı	Meydanlık
Ekmek deposu	Samanlık
Suiistimal	Dalgınlık
Doktor vizitesi	Baygınlık

Şöhret nedir ?

* Şöhrete nasıl inanılabilir ki en nurlu asır olan Voltaire devrinde Homère ve Dante hakir görüldü ve Shakespeare barbar telâkki edildi, şimdi bu eski gölgeleri sevmeğe başladık. Fakat bizler Voltaire'den daha zeki değiliz. O halde?

* Şöhret nedir? Toz tabakası üstünde bir iz...

KİRPİNİN dedikleri

...r.
...çekerek ölçer
...azanmağı kâr
...
...oyarız; kahve-
...ri katarız. Se-
...deler sakarin-
...r çürük yu-
...kolatalar mi-
... çok hileli ve

...an, havagazı-
...dan ibaret de-
...efesle şişirip
... şişirir, şiş-

...e toz ve taş
...e girmez. O-
... eve yaş gür-
...rahat etmez.
...e kaymak!»
...durulmuş ko-
...ilen peynirin
...oynuzundaki

...kokmuş balı-
...çesine – ku-
...Lokantalarda
...mut, gazino-

larda ekmekle çoğaltılmış tarama da sarı havhar, havada bulut, salatada zeytinyağı "sen onu unut" tur!

Üstü iri taneli çilek sepetinin altı mikroskopik nesnelerle doludur ve her kapalı satılan şey bir hile kutusudur.

* * *

Öbür taraftan ecnebi firmalara satılan tütün balyalarına kırıntı yapraklar doldurmak, teahhüdümüz hilâfına mallara kalitesizini, avaryasını katıştırmak gibi devleti ve milleti küçük düşürecek hilekârlıklardan dolayı mahkemelere sevkedilmiş memurlarımız gün geçtikçe artmıyor mu?.

Bir hale geldik ki çırak tartı ve ölçü hilesinde hüner gösterdiği nisbette ustasının gözüne giriyor ve aynı hal başka şubelerde, bütün işlerimizde de kendisini gösteriyor. Devlet müesseseleri bile halka çürük patiska dağıtmıyor mu?.

Dürüst iş görmemek günün gidişidir.

Halbuki daha yarım asır önce Avrupalı muharrirler memleketimizi gezip olaştıktan sonra yazdıkları kitaplarda müslüman Türk tüccarının ve esnafının dürüstlüğüne hayran kaldıklarını, parmak ısırdıklarını kaydederlerdi.

Böyle devam ederse yeniler bizden yaka silkecekler.

Eski meziyetlerimizi birer birer üstümüzden atıyoruz. Yazık ki o güzel tüylerin yerine başkaları, yenileri de çıkmıyor.

Eski Türk esnafı bir İsviçreli, İsveçli, Finlandiyalı kadar dürüst idi, hileden korkar, ihtikârdan ürkerdi.

Alış veriş bakımından da gittikçe yoluk ve güdük bir manzara almaktayız. Kanatlarını ve tüylerini kaybetmiş cennetkuşuna döndük.

Karaborsa geçici bir felâkettir. Fakat insafsız ve hilekâr ticareti bir kere huy edinirsek vay halimize!...

KİRPİ

...ngre münasebetiyle "L'Illustré"den

...*Avrupa devletleri birliği) tablosunu yapıyor!*

Devlet Tahvillerinizin gelirini

yüzde bir

arttırabilirsiniz.

Bu da

Bankamızın rağbet gören hizmetlerinden biridir

Bankamıza

vâdeli olarak yatıracağınız Devlet tahvillerinizi için

muhafaza ücreti ödemezsiniz

Bankamız

ücret almaksızın kupon bedelini hesabınıza geçirir.

üstelik

tahvillerinizin gelirini

% 1

arttırır.

broşür isteyiniz.

YAPI ve KREDİ BANKASI

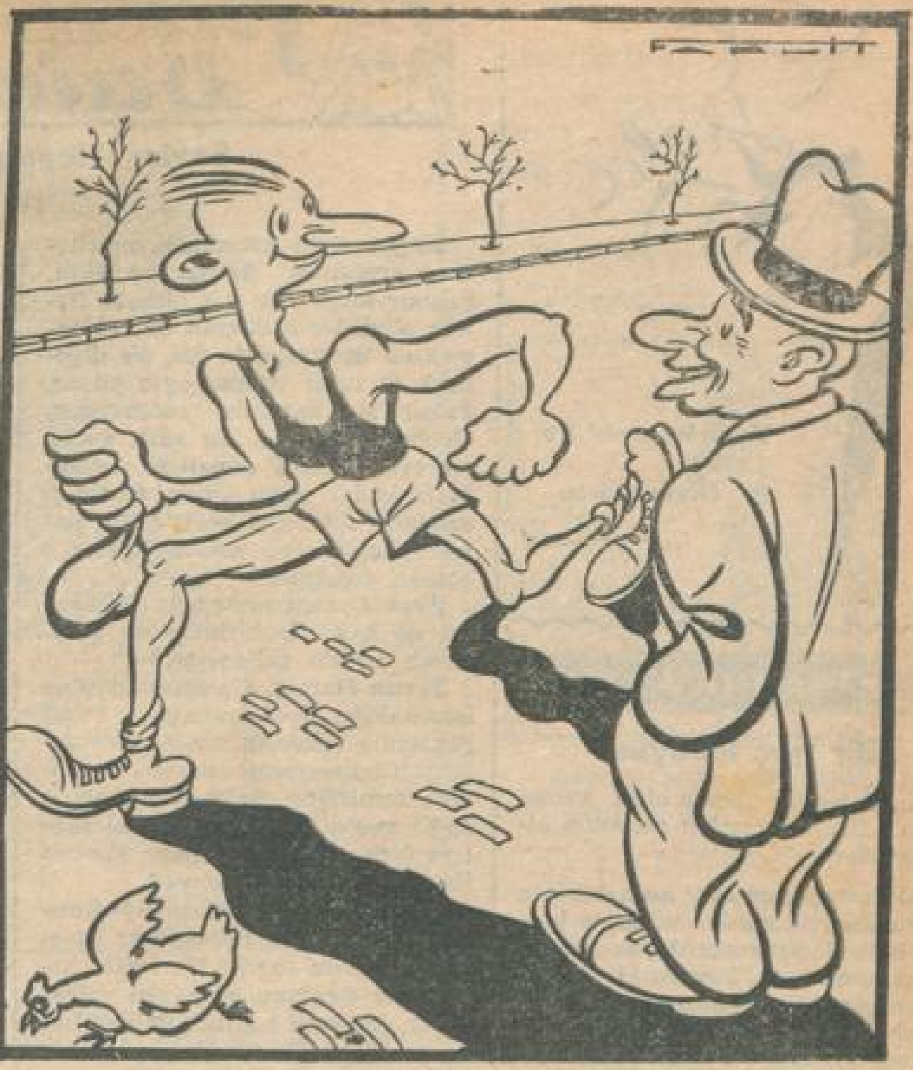

— Gösterilere yetişmek için Stadyoma mı koşuyorsun, oğlum?
— Hayır! Karaborsadan yarım kilo şeker buldum, onu almağa gidiyorum!

PARRRRRA

Yoklayıp cuzdanı gördükçe papelden üryan,
Kapatır gözlerimi çaker–i sâmân olurum;
Açlığımdan senelerce kokuyorken nefesim,
«Şimdi koynumda bulur çaker–i sâmân olurum.»

Severim ben seni her yerde celisim sensin;
Şimdi dünya, yarın ukbâ'da enisim sensin;
Dinlemem kimseyi ben, nefs–i nefisim sensin;
«Ah nasıl ben sana kurban olurum.»

Sâbitim öyle ki fikrimde tebeddül etmem;
Senden özge güzele hiç de temayül etmem
Ben seni görmeye âharda tahammül etmem;
«Beni senden ayırırlarsa perişan olurum.»

Sen bu âlemde benim ruh–u nigehbanımsın;
Ruhumun ruhu, dilin nişvesi, cânânımsın;
Bir esirim sana ben, sen dahi sultânımsın;
«Ben seni bulmak için mevte şitâban olurum.»

Sen benim cânım imişsin, bunu ben hissettim:
Rengini, şeklini ruhumla mülâbis ettim;
Seni ben dinime, imanıma mûnis ettim;
«Korkarım mevt ile üftâde–i hicran olurum.»

Sahibi serveti ben karşıdan elhak görürüm;
Bütün evsaf ve mezâyayı da mülhik görürüm.
Seni tezyif eden insanları alçak görürüm;
«Onu tekfir ederek ben de müslüman olurum.»

O züğürt günlerimi yâd ederek âh derim;
Hep felâketle geçen günlere eyvâh derim;
Toplayıp servet–i Karunu da kah kah derim;
«O zamandır ki tamamiyle bir insan olurum.»

Geh güzel, gâh fena, gâhi de müebbed görünür;
Parası olmıyan adam bana mülhit görünür;
Varsa beş, on kuruşu ferd–i muvahhit görünür;
«Ben de zatın gibi her renkte nümâyan olurum.»

Hele mümkün mü senin lûtfunu sebtü tâyin?
O senin mevkiini bir şey eder mi temin?.
Nice nâehli vücudünle edersin tezyin:
«Saysam evsafını ben şair–i devran olurum!.»

Hüseyin Rifat

Yıldızlar serisi No: 6

Greta Garbo

KISA HİKÂYE

Bir göç hikâyesi

İnsanlar bir acaip oldu vesselâm... Hiç bir şeyden memnun olmuyorlar.

Oturduğumuz ev, malsahibinin bir ahbabına sözde satılınca bize de hava değiştirmek düştü. Bu havayı temin için, kayınvaldenin cenaze parasını, mahdum kölenizin sünnet hediveliğini ve kerime cariyenizin yıllardır ipli gezen kulaklarının küpe bedeliyle kulunuzun babadan kalma saatini minnet gözyaşlarile yeni evsahibimizin ulûvvu cenabına takdim ettik. Refika merhum, son verebileceğini de Ezraile teslim ederek, bu alışveristen kurtulmuştu.

Bedestende yüz bulamayan kırık döküğü bir arabaya yükledik. Ev halkı da yüzümüze bir [Dikkat, kırılır] ifadesi yapıştırarak, çanak çömleği kucaklayıp yola revan olduk. Az gittik u gittik, dere tepe düz gittik. tekerlek dönmez sokaklar, asfalt caddeler beledi bataklıklar geçerek, arabacının homurtusu, çocukların sızıltısı arasında menzili maksuda eriştik.

Gerçi Zeyrekte, bahçeli, güneş içine doğan, geniş bir evden çıkmıştık... Fakat Yedikulede duvarlarından sular akıp, eteklerinde mantar bitse dahi, başını sokabileceğin birbucuk oda bulabilmek az nimet mi? Hem de sadece günde 3-4 saatten birkaç ay kadar bir aramayla.

Eskisiyle yegâne fark, birincisine 20 lira vermemize rağmen, yenisine 35 lira vereceğimizden ibaretti.

İşimin Fatihte olmasının ne zararı var? Sabahları frenkler gibi yürüyüş yapmış olurum. Belki de bu sâyede otuzbeşimde filiz verip kırkından sonra heybetleşen, elliye doğru sola kayıp omuz başıma yerleşen kamburum, sırtımda hayatın yükünü kâfi görüp, altmışıma kadar, omuzumdan dışarı çıkıp gider.

Kayınvalde Edirnekapıyı tasarlamışken, Yedikuleye gömülmek korkusuyla istediği kadar surat assın; kız, Cumhuriyet bayramında eski mektebinde müsamereye çıkamıyacağına ağlasın; oğlan, dilediği kadar, vakti yaklaşan, bahçedeki çitlenbiğin hasretini çeksin.

Evin küf kokusu, selvi dibi gibi sükûnet veriyor. öğle güneşinde bile ayazıma loş ve serinliğinde olan küçük odada, mindere hazla uzanıyorum.

Ender HALİD

Nikâh Dairelerinde

Sevim Hanımın Nikâhı

IV

Bugün sizin karşınızda mürüvvete erecektik. Amma ve lâkin, kanbur felek bize yâr olmadı. Sevim şimdilik nişandan da, evlenmekten de vazgeçti. Eh, ne diyelim? O nasıl isterse öyle yapar. Fakat siz keyfinizi bozmayınız. Görüyirsunuz ya, bir sürü masarif ettim, masa donattım. İstediğiniz kadar yiyip içiniz. Sevimin anasının sütü gibi halâl olsun sizlere. Canınız ne zaman isterse o zaman dağılınız."

Şevket zaten savuşmuş. Misafirler de hayretle birbirlerine bakışarak çekilip gidiyorlar.

Sevim Hanım, Galatasaraylıdan kurtulduğu için memnun, fakat gönlünün çekeceği bir Fenerli delikanlı bulamamak endişesi de zihnini kemiriyor. Bulmak zor bir iş değil amma delikanlıdan delikanlıya fark var. Önüne gelen Fenerli ile hemen evlenemez ya!..

Bir gün Taksim tramvay durağında gözleri bir delikanlıya kayıyor, bilhassa sarılı, lâcivertli boyunbağı Sevimin alâkasını celbediyor. Dikkatli bakınca delikanlıyı da tanıyor. Bir müddet evvel bir ahbap yanında kumral kızın yanında gördüğü Macid Bey... Sevim Hanım fena halde üzülüyor. Macid Bey, gönlünü okşayan tipte bir genç olduğu gibi, kıravatından da belli ki Fenerli. Fakat heyhat! Arada kumral saçlı Güzin var.

Sevim bunları düşünerek dalgın dalgın bakarken Macid Bey kendisini görüyor, hürmetle şapkasını çıkarıp selâmlıyor ve yaklaşıyor:

— Nasılsınız, Hanımefendi? Âfiyettesiniz inşallah.

Sevim yarı istekli, yarı mütereddit bir eda ile elini uzatıyor:

— Teşekkür ederim, Macid Bey. Siz nasılsınız? Güzin Hanım da iyilerdir inşallah.

— Güzin Ankaraya gitti efendim.

— Yaaa!.. Siz yalnız kaldınız öyle mi? Yakında dönerler tabii.

— Bir daha ne zaman geleceği belli değil efendim. Güzinle annesi öteberi almak için İstanbula gelmişlerdi. Düğün hazırlığıyla meşguller. Yakında evlenecekler

— Nasıl? Yakında evlenecekler mi?

— Evet efendim. Güzin Ankarada memur olduğu için teyzem de orada oturuyor. Kızını yalnız bırakamaz tabii. Güzinin nişanlısı da Ankarada.

Sevim heyecandan titriyordu. Macid Beyle konuşarak İnönü gezisine çıktıklarının farkına bile varmamıştı. Bir aralık etrafına bakındı, durakladı Macid:

— Affedersiniz Sevim Hanım, dedi. Sizi rahatsız ediyorsam...

— Hayır, estağfurullah. Demek şey oldu!... Ben Güzin Hanımı sizin nişanlınız zannetmiştim.

— Değil efendim. Ben henüz böyle bir şeye teşebbüs etmedim.

— Sporla alâkanız vardır tabii.

— Meraklıyımdır efendim. Şimdi kendim oynamıyorum, fakat en küçük maçları bile kaçırmam.

— Fenerli olduğunuzu tahmin ediyorum. Daha doğrusu, boyunbağınızdan anladım.

— Evet, Sevim Hanım. Fenerliyim.

— Ah, ne güzel! Ben de bayılırım Fenerbahçeye.

— Biliyorum, Sevim Hanım. Şevket Beyle evlenmekten de bunun için vazgeçtiğinizi öğrendim.

Bir saat kadar süren İnönü gezisi sohbeti, iki kalbi birbirine bağlayıp kördüğüm etmeğe kâfi idi.

Ev tekrar neşeye garkoldu. (N..) Hanımla (H..) Bey sevinç içindeler. Macid Beye de çabucak kuşları konup kanları kaynayıverdi. Sevim ister de onlar beğenmezler mi? Bütün emelleri, biricik kızlarını, kendi arzusuna göre evlendirmek, lüküs hayat adamı olduklarını isbat etmek!

Bu sefer Sevim de kestirme yoldan gidiyor. Macidin huyunu, suyunu uzun uzadıya tetkike ne lüzum var? Terbiyeli, hürmetkâr bir delikanlı. Üstelik fenerli. Kimsesi yokmuş, bankada babasından kalma külliyetlice parası varmış, onun faiziyle rahat rahat yaşıyormuş. Sevim Hanım nişanı bir an evvel yapmağa karar veriyor. Fakat bu defa gürültülü, şatafatlı merasime lüzum görmüyorlar, yakın ahbaplardan birkaç kişiyi çağırıp kendi aralarında nişanı yapıveriyorlar. Asıl gösterişi düğüne saklıyorlar.

Sevim ile Macidin daima spordan bahsetmeleri (H...) Beyde de spora karşı merak uyandırıyor, onlarla beraber birkaç defa maça da gidiyor. Meğer ne kadar eğlenceli şeymiş bu futbol maçları! Oyundan birşey anlamıyor amma alaca gömlekli, kisbetli çocukların koşuşmaları, top, direklerin arasına girip balık gibi ağlara takılınca seyircilerin bağırışmaları (H...) Beyin o kadar hoşuna gidiyor ki evde (N...) Hanıma anlata anlata bitiremiyor.

Nihayet bir gün (N...) Hanımı da ikna ediyorlar, hep beraber maça gidiyorlar. Oyun başlayınca (N...) Hanım şaşkın şaşkın bakıyor ve homurdanıyor:

— Ayol, sokakta çocuklar oynarken görüyordum amma hadi, onlar çocuktu. Şu koskoca kazık kadar adamlar, bu kadar ahalinin karşısında baldırı çıplak koşuşmağa utanmıyorlar mı?

Nemlenen gözlerini uğuşturarak dirseğiyle (H...) Beyin böğrüne dürtüyor:

— Vallahi de, billahi de şu yaptıkları şey günahtır, efendi. Onları seyrederekten biz de günaha giriyoruz. Baksana, tıpkı Sahrâyi Kerbelâ cengine benziyor. Hasan, Hüseyin Efendilerimizin kafalarını unuttun mu? Aaaah, ah! Gene o ilâhileri hatırladım:

"Düştü Hüseyin atından, Sahrayi Kerbleâya"
"Varın haber eyleyin, Cibrili enbiyaya"

Bu esnada Fener takımı bir gol atıyor, tribünlerde kıyamet kopuyor. Sevim ile Macid horoz gibi çırpınarak ayağa kalkıyorlar, haykırıyorlar. (H...) Beyin nezle görmemiş gür sesi onları bastırıyor:

— Yaşaaaa... Nur ooool... Kırk bir buçuk maşallaaaah!...

(N...) Hanım sararıp morarıyor.

— Ayol, burası tımarhane midir, nedir? Bizim kız zaten geçen seferki nişanda iyi saatte olsunlara karışmıştı. Bu sefer bulduğu oğlanın da muska düşkünü olduğu besbelli. Ya sana ne oluyor, Efendi?. Senin de mi zihnin oynadı? Hadi, eve gidelim de hepinize kurşun döküp tütsü yapayım...

Ce. Re.

(Arkası var).

KÜBİK RESİM GALERİSİNDE

Erkek — Tabiidir ki bu resme baktığıma kızmazsın!.

AĞABABA ANLATIYOR

Tahkikat

Pul Aşırmış

Vaktile bir kaza ahalisi, kaymakamdan şikâyete başlamışlar. Mutasarrıf; kaymakamın çalışkanlığını, doğruluğunu bildiğinden şikâyetlere hiç kulak asmazmış.

Müracaatlarından bir şey çıkmadığını gören halk; vilâyete ve "eski tâbiriyle" nezarete telgraflar yağdırmışlar. Nihayet, mutasarrıfa tahkikat açılması için şiddetli ve kat'î emirler verilmiş.

Mutasarrıf, çalışkan ve namuslu tanıdığı kaymakamın bir iftiraya kurban gitmemesi için, tahkikatı kendisi yapmağa karar vermiş ve tahrirat müdürünü de yanına alarak kasabaya gitmiş... Hattâ usul hilâfına, kaymakama misafir olmuş...

Bir aralık mutasarrıfla kaymakam tavla oynamağa başlamışlar. Kaymakam oyunda el çabukluğu yaparak bir iki pul aşırmış.. Bunun farkına varan mutasarrıf aldırmamış. Fakat, oyunu bitirdikten sonra derhal odasına çekilerek tahrirat müdürünü çağırmış:

—Vilâyete yaz. Demiş. Kaymakama işten el çektirdim. Vekil göndersinler!

Diyince, tahrirat müdürü hayretle sormuş.

— Paşa hazretleri, tahkikatınız bitti mi ki?..

Mutasarrıf ciddiyetle:

— Evlâdım. Demiş, tavlada pul çalan her haltı eder.

Bir ev sahibi olmak her yurddaş için bir gayedir.

TÜRKİYE İŞ BANKASI

Bu arzunuza ulaşmanız için size imkân sağlamıştır.

Bundan faydalanınız!

Türkiye İş Bankasında tasarruf hesabınız yoksa derhal bir hesap açtırınız.

Yılda dört defa ikramiye çekilişi.
Her çekilişte: 1 EV, 1 ARSA
ve dolgun para ikramiyeleri...

Sahibi: F. KARAY
Yazı işlerini fiilen idare eden:
Z. Çalıkoğlu
İdare yeri: Ankara Caddesi 98/2 İstanbul
Dizildiği Yer:
Murat KERMAN Mürettiphanesi
Basıldığı Yer: TAN Matbaası

EVDEKİ HESAP

Çiklet peşinde...

Bir yandan mağaza çığırtkanlarının feryatları, diğer taraftan da don, gömlek, sütyen, çorap ve fanilâ satan işportacıların gırtlak yırtarcasına bağırmaları ile kafa şişiren Mahmutpaşa yokuşu ne ise şehir hatları vapurları da odur diyebiliriz. Hattâ o kadar ki, vapurlarımızın yolcu götürüp getiren birer nakil vasıtası olduklarına neredeyse Devlet Denizyollarının Umum Müdürü bile inanmıyacak!... Şekerci orada, simitçi orada, sandviççi orada, Çioklata - çiklet; tıraş makinesi - jilet; dikiş ipliği - iğne; saç lokası ile panlalon düğmesi satanı da vapurda bulmak pekâlâ mümkün...

★

Çiklet dedim de aklıma geldi. Son zamanlarda yedisinden yetmişine kadar kadın erkek herkesin şişere şakırdata patlata patlata sakız âiğnemeğe koyulduğunun farkındasınızdır elbet...

Bir sakız çiğnemedir gidiyor! Hem de nasıl? Maazallah!... Vapurda sakız, tramvayda sakız, sinemada sakız, sağda sakız, solda sakız... Yeri yurdu yok ki bunun, sayın sayabildiğiniz kadar! Kahvedekierde sakız, meyhanedekilerde de yine sakız... O hale geldi ki şu çiklet, yalan gibi ağızdan düşmez, ha bire çiğnenir oldu!.. İhtiyarı da geveliyor, genci de... Memuru da geveliyor, işçisi de...

★

Merak edip. şu çikletler için memleketimizden çıkan parayı ığrenmek istedim. İlk aklıma gelen yer Gümrük oldu tabii... Fakat cevap vermediler. Başka kanala başvurdum ve nihayet öğrendim ki, "çiklet" "Gom" maskesi altında yurdumuza teşrif etmektedir. Öyle ki 1947 yılı içinde ve 1948 in bu ayına kadar tamam 8263 kilo gom gelmiş!...

— Kaç paramız gitmiş bu uğurda?.

— Çok değil! diye cevap verdiler. Ancak 32762 lira... Ve hemen ilâve ettiler:

— Bu, normal yoldan gelenlerdir.

— Anormal yolu da mı var?.

— Tabiî... Gom, çikletin mayasıdır. Asıl çiklet, paramızı fazla çektiğinden ithali meşolunmus, gelenleri kaçaktır.

Kaçağını da hesaba katınca çiklete verdiğimiz parayı 10 misli büyütebilirmişiz! Yâni 320 bin küsur lira...

320 kuruşluk buğday getiremediğimiz, arpalı ekmeğe diz çöküp geviş getirdiğimiz şu sıralarda sakıza verdiğimiz liracıklara gelin de elinizde ise acımayın bakalım.

Bir Bildik

Ecnebi musiki sanatkârlarının akını karşısında

Yerli sanatkâr — «Bağlamamın düğümü, isterler öldüğümü!»

AKLIMDA KALANLAR

Bir asılzade

P. de Rochemont... Beyaz sivri sakallı, uzun yüzlü, mavi gözlü, mutlaka redingotlu ve dimdik yakalıklı, hem de siyah boyunbağlı bir adam, hemen hemen her gün ve ayni saatte Cenevrenin Place Claparette civarındaki konağından kalkar köprülerden birini geçerek Mont Blanc rıhtımına geçer, bilmem nerelere kadar gider dolaşır, evine avdet ederdi.

* *

Yayan mı dolaşırdı? Hayır. Brik arabasiyle dolaşırdı ve arabayı kendisi kullanırdı. Bir çift kır fransız beygiri, Bender'in imal ettiği hasnâ brik, gayet zarif ince koşumlar, arkada da güzel mi güzel bir arabacı Ve hayvanların koşumunu oka bağlayan pırıl pırıl zincirler.

İkametgâhı hususî bir konaktı. Bahçesinin duvarları yüksek, kapıları mavundan, içi görülmiyen bir konaktı. Bahçenin büyüklüğü dışardan anlaşılırdı, fakat görülmezdi. Müteaddit bahçıvanı vardı. Konağın içi de kalabalıktı. Ancak evsahibi kimseyle ihtilât etmezdi; bir yere gitmezdi; misafir çağırmazdı. (Her kimse kendi âleminin padişahıdır) mısraı mıstakınca kendi âleminde padişahlar gibi yaşardı. Onu ancak operada görürdük. Gelişini gidişini çok da beğenirdik. Yaşına göre fevkalâde sade ve fakat cidden şık gezerdi. Temiz bir adamdı da.

* *

Yalnız merak ediyorduk. Bu zat ne için her zaman yalnız gezerdi? Ve neden onu yalnız; yalnız olarak arabasında ve operada görürdük? Elbette sebebini ve bu zatın kim olduğunu öğrenmek istemiştik. Öğrendik Mösyö de Rochemont bir fransız asilzadesiydi ve 1871 ihtilâlinde babasile beraber Fransayı terketmiş, Cenevrede yerleşmişti. Cenevrede büyümüş, Cenevrede evlenmişti. Çoluk çocuk sahibiydi. Evlâtları Fransada tahsil ediyorlardı. Anneleri çocukların nezareti için Pariste oturuyordu. Baba da ölmüştü.

Fakat Cenevrede ihtiyarlayan Mösyö de Rochemont'ın üçüncü cumhuriyet idaresine tahammülü yoktu. Nuh demiş, Peygamber dememişti. Fransaya mümkün değil gitmiyordu. Ancak her gün, evet her gün mü, her gün arabasiyle Cenevreye pek yakın bulunan Fransa hududuna kadar gidiyor, Fransız gümrük memurlarına sigaralar, pastalar, çikolatalar ikram ediyor, vatan sılasını yatıştırıp konağına dönüyordu.

Semih Mumtaz

(İktibas hakkı mahfuzdur)

İlân

TOKATLİYAN OTELİNDEN:

Sayın müşterilerimize:
17/6/1948 ARPA Gecesi
Smokin ve torba mecburidir.

GEÇİM DÜNYASI

SADAKAT YEMİNİ

— Senden başkasından yumurtlamıyacağıma yemin ederim!

KIYMETLİ SÖZLER

★ Kendisine iyilik yapılmış olan bir adam, bunu daima hatırlamalı, iyiliği yapan ise unutmalıdır.

★ Az sözle çok şey anlatabilmek, ancak büyük adamların kârıdır. Hiçten adamlar, çok sözle bile bir şey anlatamazlar.

★ Konuşmak hassası insanlara fikirlerini gizleyebilmek için verilmiştir.

★ Yalan söyledikten sonra hâfıza kuvvetli olmalıdır.

★ Dünyada daima iki ayrı sınıf mevcut olacaktrı: Borçlular ve alacaklılar.

★ Parayı ne hakir gör, ne de ona tap... Para iyi bir hizmetkâr veya fena bir efendidir.

★ Borcunu vaktinde veren bir adam herkesin kesesine hâkimdir.

★ Pas tutmaktansa yıpranmak müreccahtır.

★ Komşun erkekse gözünden, kadınsa dilinden kork!.

★ İhtiyarlayınca insan, ya iyi çiğnemeli, ya iyi yürümelidir.

★ Çok kuvvetli olmıyanlar, çok çevik olmalıdırlar.

★ Çözebileceğinizi kesmeyiniz.

★ Şaka için bile yalan söylememeli; alışılır.

★ Birine bir lûtufta bulunurken bir tebessüm de ilâve ediniz.

DÜNYADA MESKEN BUHRANI

"İtalyan karikatürü„

— Affedersiniz, Bay Mignoni burada mı oturuyor?..

— Hayır, yanlış kata geldiniz... Üst gözde...

Okuyucularımızın dikkatine

Gazetemiz nüshalarını koleksiyon yapmak üzere muhafaza etmeniz kendi menfaatiniz icabındandır

Eski (AYDEDE) koleksiyonları şimdi güç elde edilir birer meta'dır

AYDEDE

CUMARTESİ, ÇARŞAMBA GÜNLERİ ÇIKAR SİYASİ HOŞSOHBET GAZETE

AYDEDE

Sütunlarında yer bulan

İlânlar

En aşağı 3 gün okunur ve ellerde döner dolaşır.

Hemen paket yapılmaz.

Mahkûmlar arasında

Bir hapishane hücresinde iki mahkûm konuşuyorlar:

— Sen kaç sene hüküm yedin?.

— Bir ev soyduğum için beş sene... Ya sen?.

— Karımı ve kızımı öldürdüğüm için bir aya mahkûm oldum.

— Bu ne demek? Ev soymak, iki kişiyi öldürmekten daha ağır bir suç mudur?. Sadece bir ay mı yatacaksın?.

— Evet... Amma bir ay sonra ipe çekileceğim !.

GAZETEMİZE GELEN ESERLER:

(Terimler Kılavuzu) ★ Mustafa Nihat Özön ★ Remzi Kitabevi.

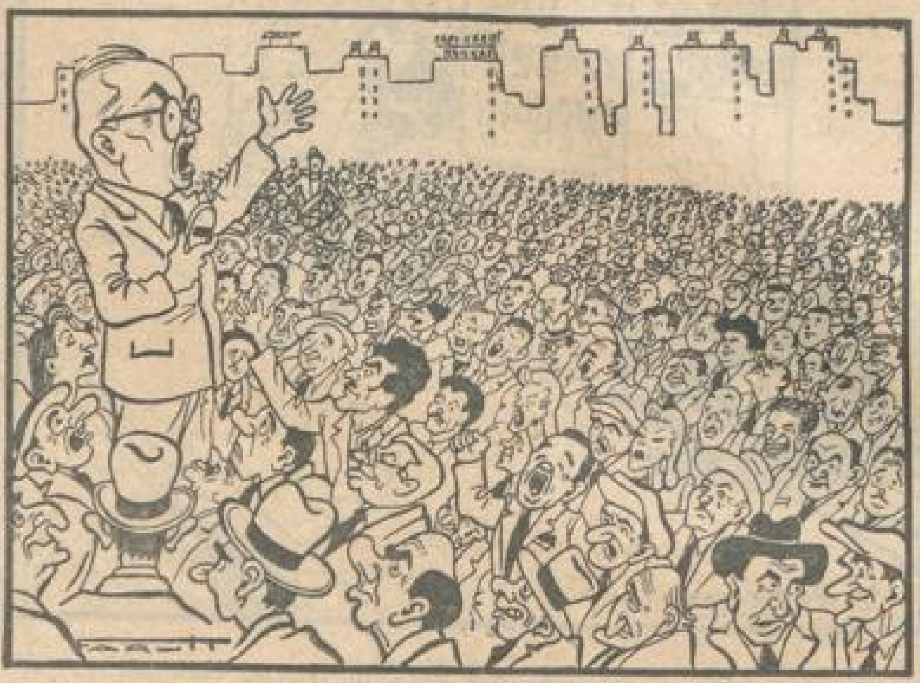

Demokrat partililerin pazar günü Taksim meydanında yaptıkları büyük mitingden bir sahne. (Hususi ressamımız Faruk Alpkurd tarafından çizilmiştir)

İTALYAN OPERETİNİN İKİNCİ HAFTA PROGRAMI

Temsillerine muvaffakiyetle devam etmekte olan La Gaya Lirika opereti bu hafta beynelmilel tanınmış eserlerden ŞEN DUL — ÇARDAŞ FÜRSTİN — KONTES MARİÇA ve ÇİN-Çİ-LA'yı oynayacaklardır.

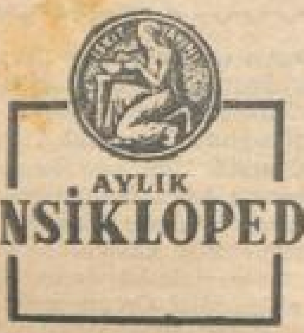

Şimdiye kadar dört cildi tamamlanmış olan AYLIK ANSİKLOPEDİ bir kültür hazinesidir. Her ay başında bir fasikülü çıkmaktadır. Fiyatı yüz kuruştur.

İSKİT YAYINEVİ Posta Kutusu 18 İstanbul

İbah, Blütner, Görsünkalman, Nagel, Klinkman marka piyanolar hakiki "Demelyo" mandolinleriyle viyolonsel ve kemanlarını Osmanbeyde Benzin deposu karşısında 243-5. Fahreddin (Suna) piyano ve kanarya sergisinde bulabilirsiniz. Telefon : 82417

Tedavi

Doktorlardan ve hastalıktan konuşuluyordu. Hakkı Tarık Us:

— Ben, dedi hasta olduğum zaman doktora gitmem. Tıbbi eserler okuyarak kendi kendimi tedavi ederim.

(Asım Us) atıldı:

— Aman birader, dikkat et! Mürettip hatalarına kurban gitmiyesin!

Dönüş

Günlerden pazardı. Bay sabahtanberi durmadan karısiyle kavga ediyordu. Artık canına «tak» demişti, yüzü kıpkırmızı oldu, boynunun damarları şişti ve alabildiğine bağırdı:

— İllâllah be!.. Senden bu çektiğim nedir!.. Başımı alıp gideceğim.. Kutuplara, icap ederse Aya, Merihe gideceğim. Tek senden kurtulayım...

Şapkasını kaptı, dışarı fırladı...

Kocasının evden kaçtığını gören kadıncağız göz yaşları arasında bir koltuğa yığıldı.

İki dakika sonra bay şapkası elinde içeri girdi. Asık bir suratla,

— Talihin varmış: dedi. Yağmur başladı...

Mevsimlik

Mevsimi geldi ya. Yazlıktan, yazlığa göçmekten konuşuluyordu. Birisi Hüseyin Rifada sordu:

— Üstad, bu yaz göç etmeğe niyetiniz yok mu?

Hüseyin Rifat kaşlarını kaldırıp baktı:

— Olduğum yerde kalmaya razıyım dostum. Göçe hiç niyetim yok.

Birkaç muhavere

Berber dükkânında müşteri ile kalfa arasında:

— Oğlum, ellerin pek kirli...

— Daha kimseyi traş etmedim de ondan!

★

— Azizim, şu sabahleyin senden ödünç aldığım lirayı iade ediyorum.

— Canım acelesi ne idi?

— Hayır, kalp imiş de geçiremedim!

★

Bir kadınla ressam arasında:

— Ümidederim ki resmim pek güzel olur..

— Hiç şüphe etmeyin bayan. Tanılamıyacak derecede!

★

— Bir dilenci, efendiye yaklaşır:

— Allah rızası için... İki gündür açım!

— Dilenciye para vermek âdetim değildir.

— Öyleyse yemeğe davet edin!

UYKUDA GEZENLERE DAİR

— Kocacığım, mademki dama çıkacaksın, bari şu bozuk oluğu da tamir ediver

— Bırak, bırak! Uyandırmak tehlikeli imiş, diyorlar!.

"L'Illustre" den

NEFİS - EKSTRA EKSTRA
Toptan satış: Hasan Dersan
Yağ iskelesi, Yoğurtçu sokak
No. 24

ABONE ŞARTLARI

6 Aylık	Memleket içi	7,5	Lira
»	Memleket dışı	12	»
1 Senelik	Memleket içi	14	»
»	Memleket dışı	21	»

TÜRK TİCARET BANKASI

(TESİS TARİHİ: 1914)

FAİZLERİ HER AY ÖDENEN

KUPONLU VADELİ MEVDUATA

Senede **15.000** *Lira İkramiye*

10 HAZİRAN ÇEKİLİŞİNDE

Bir	tane	3.000	Lira
»	»	1.000	»
Dört	»	500	»
15	»	100	»

31 MAYISA kadar hesap açtıranlar bu çekilişe iştirak eder.

BİR YIL VÂDELİLERE % 5 FAİZ

İKİ YIL VÂDELİLERE % 6 FAİZ

Ayrıca pul masrafı alınmaz.

Bütün kadınları alâkalandıran Türkiyenin en büyük ve en güzel

RENKLİ KADIN GAZETESİ

HANIMELİ

MAYIS BAHAR SAYISI ÇIKTI

* * *

Bahar modaları: Elbise, şapka, saç, bahçe, bebek ve yemek

* * *

Biçki dersleri; yapma çiçek: Menekşe nasıl yapılır? Zayıflamanın 10 şartı, kadın güzelliğinde en çok aranan göğüs güzelliğine ait resimli izahat.

* * *

Baharın neşesi: Fıkra, karikatür, roman, hikâye, bilmece, sinema, pafta ilâvesiyle 50 kuruş

İstanbul TAN Matbaası